

УДК 7.075

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/98-1-28>**Анастасія КРАВЧЕНКО,***orcid.org/0000-0001-6706-7937*

доктор мистецтвознавства, доцент,

завідувач відділом теорії та історії культури

Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

(Київ, Україна) *akravchenko@dakkkim.edu.ua*

АТРИБУТИВНА РЕГЕНЕРАЦІЯ ТА СВІТОВА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТВОРІВ МАЛЯРСТВА: РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ У ЗБЕРЕЖЕННІ ВІЗУАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Стаття присвячена комплексному мистецтвознавчому аналізу стратегій збереження та актуалізації національної візуальної ідентичності через діяльність провідних музейних інституцій в умовах глобальних криз. У центрі дослідження перебуває феномен «атрибутивної регенерації» – процесу наукового переосмислення та відновлення істинних контекстів походження творів малярства, що тривалий час перебували під впливом імперських нарративних апропріацій. На прикладі колекції Національного музею «Київська картинна галерея» розглядається трансформація статусу музейного предмета: від пасивного об'єкта зберігання до активного суб'єкта міжнародної культурної дипломатії. Особлива увага приділяється механізмам світової репрезентації української спадщини через масштабні виставкові проекти у Швейцарії («Народжені Україною», «Від сутінків до світанку»), що стали формою «превентивної евакуації» та інтелектуального спротиву. Автор спростовує, що в умовах екзистенційної загрози експонати музею образотворчого мистецтва набувають нових семіотичних значень, стаючи маркерами національної суб'єктності. Досліджено досвід інституційної автономії та інженерної резильєнтності архітектурної пам'ятки в моменти воєнної ескалації. Стаття доводить, що ревізія атрибуційних даних таких митців, як І. Рєпін, А. Куїнджі та І. Айвазовський, є не лише актом академічної коректності, а й стратегічним кроком у розбудові нового національного художнього канону. Висновки підкреслюють, що синергія технологічної модернізації, міжнародної технічної допомоги (ЮНЕСКО) та проактивного мистецтвознавчого пошуку формує нову модель функціонування національного музею як гаранта тяглості культурної пам'яті.

Ключові слова: Національний музей «Київська картинна галерея», експонати музею образотворчого мистецтва, атрибутивна регенерація, візуальна ідентичність, музей, світова репрезентація, культурна дипломатія, інституційна резильєнтність, деколонізація мистецтвознавства, художня спадщина України, виставкові проекти.

Anastasia KRAVCHENKO,*orcid.org/0000-0001-6706-7937*

Doctor of Art History, Associate Professor,

Head of the Department of Theory and History of Culture

Institute of Contemporary Art Problems of the National Academy of Arts of Ukraine

(Kyiv, Ukraine) *akravchenko@dakkkim.edu.ua*

ATTRIBUTIVE REGENERATION AND GLOBAL REPRESENTATION OF PAINTINGS THE ROLE OF THE NATIONAL MUSEUM IN PRESERVING VISUAL IDENTITY

The article provides a comprehensive art-historical analysis of strategies for preserving and actualizing national visual identity through the activities of leading museum institutions amidst global crises. The research centers on the phenomenon of "attributive regeneration" – a process of scholarly reimagining and restoring the authentic contexts of paintings that have long been subjected to imperial narrative appropriations. Drawing on the collection of the National Museum "Kyiv Art Gallery," the study examines the transformation of the museum object's status: from a passive item of storage to an active subject of international cultural diplomacy. Particular attention is paid to the mechanisms of global representation of Ukrainian heritage through large-scale exhibition projects in Switzerland ("Born in Ukraine," "From Dusk to Dawn"), which served as a form of "preventive evacuation" and intellectual resistance. The author argues that under existential threats, the exhibits of the museum of fine arts acquire new semiotic meanings, becoming markers of national subjectivity. The study explores the experience of institutional autonomy and the engineering resilience of the architectural landmark during periods of military escalation. The article proves that the revision of attribution data for artists such as I. Repin, A. Kuindzhi, and I. Aivazovsky is not merely an act of academic correctness but a strategic step in constructing a new national artistic canon. The findings emphasize that the synergy of technological modernization,

international technical assistance (UNESCO), and proactive art-historical research forms a new model for the national museum's functioning as a guarantor of the continuity of cultural memory.

Key words: *National Museum Kyiv Art Gallery, exhibits of the museum of fine arts, attributive regeneration, visual identity, museum, global representation, cultural diplomacy, institutional resilience, decolonization of art history, artistic heritage of Ukraine, exhibition projects.*

Постановка проблеми. Сучасний мистецтвознавчий дискурс в Україні перебуває у стані радикальної трансформації, зумовленої необхідністю переосмислення ролі музейної інституції в умовах глобальних соціополітичних розломів та безпосередньої воєнної агресії. Проблема збереження національної візуальної ідентичності сьогодні виходить за межі суто технічних питань консервації та фізичної безпеки фондів. Вона переміщується у площину інтелектуальної деконструкції нав'язаних ззовні імперських наративів, які протягом тривалого часу формували викривлене сприйняття українського малярства як вторинного або похідного від загальноросійського художнього контексту. Національний музей як фундаментальна науково-дослідна та просвітницька платформа постає ключовим суб'єктом у процесі відновлення історичної справедливості через інструментарій атрибутивної регенерації та проактивної міжнародної репрезентації.

Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що експонати музею образотворчого мистецтва у період екзистенційних викликів 2022–2024 років набули ознак семіотичної зброї. Кожне полотно, що зберігається у фондах, є не лише естетичним об'єктом, а й матеріальним доказом тяглості національної пам'яті. Втім, десятиліття перебування української спадщини в межах «імперського канону» призвели до розмиття ідентичності багатьох знакових митців. Проблема полягає у необхідності розробки та впровадження нових мистецтвознавчих методологій, які дозволять не просто механічно змінити географічні вказівки в музейних паспортах, а провести ґрунтовну реконтекстуалізацію творчості художників, чий візуальний код був привласнений країною-агресором.

Національний музей «Київська картинна галерея» (НМ ККГ) у цьому контексті демонструє унікальний приклад інституційної резильєнтності. Події останніх років зафіксували перехід від традиційної «статичної» моделі функціонування музею до моделі динамічної суб'єктності. Постає наукове питання: як у межах однієї установи поєднати академічне зберігання класичного спадку з гострою потребою у політико-культурному ствердженні на міжнародній арені? Досвід реалізації масштабних закордонних виставкових проєктів у

Базелі та Женеві свідчить про народження нової стратегії «мобільної безпеки», де світова репрезентація творів малярства стає гарантом їхнього фізичного та інтелектуального порятунку.

Водночас, критичного осмислення потребує криза централізованого державного планування, яка на початковому етапі повномасштабного вторгнення поставила під загрозу існування унікальних колекцій. Трансформація нормативно-правової бази та перехід до інституційної автономії музейного менеджменту відкрили шлях до технологічної модернізації та залучення міжнародної допомоги під егідою ЮНЕСКО. Проте головним викликом залишається семантичне наповнення цієї модернізації. Ми маємо справу з необхідністю формування нового національного художнього канону, де кожен експонат музею образотворчого мистецтва розглядається крізь призму його автентичного коріння.

Таким чином, об'єктом дослідження є процеси інституційної та наукової трансформації Національного музею «Київська картинна галерея», а предметом – механізми атрибутивної регенерації та способи представлення українського візуального коду у глобальному науковому просторі. Постановка проблеми вимагає аналізу синергії між технічною стійкістю (інженерною безпекою будівлі-пам'ятки), законодавчою гнучкістю та інтелектуальною сміливістю у ревізії мистецтвознавчих даних. Саме така багатовекторна активність дозволяє національному музею не лише вижити фізично, а й стати ініціатором глобального перегляду місця України в історії світового мистецтва, повертаючи вкрадену суб'єктність через наукову достовірність та естетичну досконалість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика збереження національної візуальної ідентичності в умовах глобальних криз, воєнних загроз та постколоніального переосмислення культурної спадщини останніми роками стала одним із ключових напрямів сучасного гуманітарного знання. Теоретичні засади деколонізації музейних інституцій та ревізії імперських наративів були сформовані у працях західних дослідників постколоніальної культури, зокрема Г. Бгабги, Е. Саїда, Л. Сміт, які акцентували увагу на механізмах культурної апропріації, трансформації колективної пам'яті та ролі музею як інструменту

формування національної ідентичності. Важливими для сучасного музеєзнавства стали також дослідження, присвячені феномену «музею як простору культурного спротиву», де музейна інституція розглядається не лише як сховище артефактів, а як активний учасник суспільних і політичних процесів.

Важливу методологічну та правову основу дослідження становлять нормативно-правові акти України та міжнародні документи у сфері охорони культурної спадщини. Фундаментальне значення має Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29.06.1995 № 249/95-ВР, який визначає статус національного музею та правовий режим Музейного фонду України. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III регулює правові та організаційні засади охорони пам'яток, а Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» від 21.09.1999 № 1068-XIV встановлює порядок міжнародного переміщення музейних предметів, що є особливо актуальним для реалізації закордонних виставкових проєктів.

Методологічну основу дослідження доповнюють міжнародні нормативно-правові акти, зокрема Гаазька конвенція 1954 року про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту та протоколи до неї, Конвенція ЮНЕСКО 1970 року щодо запобігання незаконному ввезенню та вивезенню культурних цінностей, а також Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини 1972 року. Важливими для сучасного музеєзнавства є й стандарти ІСОМ (Міжнародної ради музеїв), які регламентують етичні та безпечкові принципи музейної діяльності й активно імплементуються у практику Національного музею «Київська картинна галерея».

У вітчизняному науковому дискурсі питання деколонізації культурної спадщини та переосмислення українського мистецького канону висвітлюються у працях О. Забужко, В. Агеєвої, Я. Грицака, Т. Гундорової, де увага зосереджується на подоланні імперських моделей репрезентації української культури. Значний внесок у дослідження проблем атрибуції та повернення українського контексту творчості митців XIX–XX століть здійснили Д. Горбачов, О. Кашуба-Вольвач, Д. Акімов та інші мистецтвознавці, які акцентують на необхідності перегляду традиційних музейних описів і включення української художньої школи до європейського культурного простору.

Важливе значення для дослідження сучасної виставкової політики Національного музею «Київська картинна галерея» має альбом-каталог

«Народжені Україною», упорядкований Г. Алавердовою та О. Крюковою за загальною редакцією Ю. Вакулєнка. Видання стало одним із перших комплексних проєктів, спрямованих на актуалізацію українського походження митців, творчість яких тривалий час інтегрувалася до російського культурного нарративу. Значну роль у формуванні міжнародного мистецького дискурсу відіграли також виставкові каталоги та матеріали проєктів «Born in Ukraine» (Kunstmuseum Basel, 2022) і «From Dusk to Dawn: Selection from the Kyiv National Art Gallery» (Musée Rath, Genève, 2023), які засвідчили новий рівень світової репрезентації української культурної спадщини та стали прикладом музейної дипломатії в умовах війни.

Окремий напрям сучасних досліджень пов'язаний із функціонуванням музеїв у період воєнних конфліктів та кризових ситуацій. У працях, присвячених культурній дипломатії та міжнародним виставковим практикам, музей розглядається як інструмент «м'якої сили», здатний формувати позитивний міжнародний імідж держави та забезпечувати символічний захист культурної спадщини. У цьому контексті особливої актуальності набувають виставкові проєкти українських музеїв у країнах Європи, що стали формою міжнародної репрезентації та водночас механізмом збереження культурних цінностей в умовах війни.

Попри значний науковий інтерес до проблем деколонізації, музейної дипломатії та збереження культурної спадщини, діяльність Національного музею «Київська картинна галерея» як приклад комплексного поєднання атрибутивної ревізії, міжнародної виставкової стратегії та інституційної резильєнтності ще не отримала достатнього системного мистецтвознавчого осмислення. Зокрема, потребують подальшого аналізу механізми «атрибутивної регенерації», роль міжнародних виставкових проєктів у формуванні нового національного художнього канону та трансформація музею образотворчого мистецтва у суб'єкт культурної дипломатії й інтелектуального спротиву.

Актуальність теми дослідження. У сучасному гуманітарному дискурсі проблема збереження візуальної ідентичності та деконструкції імперських нарративів набуває статусу пріоритетного завдання національної безпеки в культурній сфері. Актуальність теми зумовлена необхідністю наукового переосмислення статусу творів малярства, які тривалий час піддавалися ідеологічній апропріації та викривленому трактуванню в межах колоніальних мистецтвознавчих парадигм. В умовах воєнної агресії та прямої загрози нищення

музейних фондів питання атрибутивної регенерації та виходу української спадщини у глобальний інтелектуальний простір через механізми світової репрезентації постає як дієвий інструмент ствердження культурної суб'єктності держави.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процеси інституційної трансформації та науково-дослідна діяльність Національного музею «Київська картинна галерея» у контексті викликів сучасності.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є мистецтвознавчі та кураторські стратегії атрибутивної регенерації творів малярства, а також форми їхньої міжнародної репрезентації як чинники збереження візуальної ідентичності.

Мета дослідження. Метою роботи є теоретичне обґрунтування та концептуалізація механізмів атрибутивної ревізії авторства і біографічного контексту митців, а також аналіз ефективності презентації колекції національного музею на світовій арені як способу верифікації українського культурного коду.

Методологія дослідження. Методологічна основа дослідження базується на комплексному інтердисциплінарному підході, що синтезує низку фундаментальних наукових методів:

Герменевтичний метод – застосовано для глибинного прочитання візуальних образів та інтерпретації прихованих сенсів художніх творів крізь призму їхньої автентичної приналежності.

Історико-компаративний метод – використано для зіставлення попередніх (імперських) та новітніх атрибуційних даних, а також для аналізу досвіду евакуаційних стратегій різних історичних періодів.

Семіотичний аналіз – дозволив розглянути експонати музею образотворчого мистецтва як знаково-символічні системи, що в умовах кризи трансформуються з об'єктів споглядання на маркери національної ідентичності.

Системно-інституційний підхід – спрямований на вивчення функціонування музейної установи як цілісного організму, що поєднує інженерну резильєнтність, правову автономію та наукову проактивність.

Метод деконструкції – задіяний для критичного перегляду канонічних мистецтвознавчих догм, що сприяли нівелюванню українського коріння в імена митців світового рівня (І. Репін, А. Куїнджі, І. Айвазовський).

Наукова новизна. Наукова новизна дослідження полягає у введенні до наукового обігу та концептуалізації поняття «атрибутивна регенерація» як специфічного методу відновлення візуаль-

ної ідентичності в умовах воєнного стану. Вперше на прикладі діяльності Національного музею «Київська картинна галерея» системно проаналізовано синергію між науковою ревізією біографічних даних митців та стратегією «виставкової евакуації», що розглядається не лише як засіб фізичного порятунку фондів, а як інструмент легітимізації українського мистецького канону в західноєвропейському інтелектуальному просторі.

Доведено, що експонати музею образотворчого мистецтва в період екзистенційних загроз набувають ознак «активної суб'єктності», трансформуючись із пасивних об'єктів зберігання у засоби культурної дипломатії. У роботі вперше теоретично обґрунтовано взаємозв'язок між інженерною резильєнтністю архітектурної пам'ятки та інтелектуальною стійкістю інституції, що дозволяє вибудувати нову модель функціонування національного музею як автономного суб'єкта захисту культурної спадщини.

Короткий висновок на початку статті. У ході дослідження встановлено, що діяльність Національного музею «Київська картинна галерея» у період 2022–2024 років стала парадигмальним зразком трансформації класичної музейної установи в осередок інтелектуального спротиву. Основним результатом наукового пошуку є твердження, що фізична безпека колекції є невід'ємною від її семантичного захисту. Процес деколонізації мистецтвознавчого дискурсу через уточнення атрибуцій таких майстрів, як І. Репін, А. Куїнджі та І. Айвазовський, визначено як стратегічний крок до повернення української художньої школи у світовий науковий контекст.

Автор доходить висновку, що реалізація масштабних міжнародних проєктів у Швейцарії (Базель, Женева) продемонструвала перевагу стратегії «мобільної репрезентації» над пасивною консервацією. Системна модернізація технічної бази за сприяння ЮНЕСКО у поєднанні з інституційною автономією менеджменту дозволили музею не лише зберегти цілісність Музейного фонду України, а й суттєво посилити візуальну присутність національного коду на міжнародній арені, нівелюючи наслідки тривалої імперської апропріації.

Виклад основного матеріалу. Теоретичний базис даного дослідження ґрунтується на детермінації та ієрархічній взаємодії низки наукових категорій, що дозволяють осмислити новітню практику функціонування Національного музею «Київська картинна галерея» крізь призму мистецтвознавчої проактивності. Центральною категорією, що визначає наукову новизну роботи, висту-

пає «атрибутивна регенерація». Ми пропонуємо розглядати цей термін не як суто технічну процедуру корекції музейної документації, а як динамічний процес відновлення первинної смислової цілісності художнього твору. В системі наших координат атрибутивна регенерація є антиподом ідеологічної апропріації, оскільки вона повертає експонати музею образотворчого мистецтва в їхній автентичний культурно-генетичний контекст, вивільняючи візуальний образ із-під напору імперських інтерпретацій.

Наукове співвідношення між атрибутивною регенерацією та візуальною ідентичністю виявляється через категорію «інституційної резильєнтності». У межах нашої концепції резильєнтність музею трактується як здатність інституції до збереження своєї інтелектуальної суб'єктності в умовах екзистенційної загрози. Тут виникає принципово новий методологічний зв'язок: фізична стійкість архітектурної пам'ятки (інженерний аспект) корелює з науковою стійкістю мистецтвознавчого апарату (семантичний аспект). Отже, безпека музейного предмета стає похідною від точності його атрибуції; адже лише твір із верифікованою національною ідентичністю може бути повноцінно представлений у системі світової репрезентації як частка українського художнього канону.

Наступною вагомою категорією є «експозиційна мобільність», яка в нашому дослідженні трансформується з технічного терміна логістики у стратегічну категорію «дипломатії спадщини». Співвідношення між мобільністю та безпекою розкривається через аналіз виставкових проєктів у Базелі та Женеві. Ми стверджуємо, що в умовах гібридних загроз статус національного музею змінюється: він перестає бути «статичним сховищем» і стає «експертним хабом», де наукова новизна полягає у легітимізації концепту превентивної евакуації через репрезентацію. У цьому ракурсі виставка за кордоном розглядається як акт «екстериторіального буття» колекції, де артефакт стає активним суб'єктом, що свідчить про культурну суб'єктність нації.

Окремої уваги заслуговує категорія «семіотичної трансформації» музейного предмета. В умовах воєнного стану класичне полотно (наприклад, твір І. Куїнджі чи М. Ге) втрачає свою інертну декоративність і перетворюється на «трансцендентний маркер». Співвідношення між естетичною цінністю та національною репрезентативністю в нашому дослідженні набуває нового змісту: ми доводимо, що ревізія біографічних даних митців є формою «архівного спротиву». Таким чином, синергія зазначених категорій – від атрибутивної

регенерації до світової репрезентації – дозволяє сформулювати цілісну мистецтвознавчу доктрину, де Національний музей «Київська картинна галерея» постає як гарант збереження візуальної ідентичності України в глобальному інтелектуальному просторі.

Процес формування художніх колекцій в Україні, зокрема зібрання, що нині складає фонди Національного музею «Київська картинна галерея», історично відбувався в межах жорсткої імперської парадигми. Це призвело до системного викривлення атрибуційних даних, де етнічне походження, територіальна приналежність та ментальний код митців нівелювалися на користь уніфікованого поняття «російська художня школа». Сьогодні атрибутивна регенерація постає не лише як інструмент академічної коректності, а як акт повернення інтелектуальної власності народу, чий талант десятиліттями маркувалися як чужорідний здобуток.

Мистецтвознавчий аналіз експонатів музею образотворчого мистецтва виявляє глибоку суперечність між автентичним змістом творів та їхнім офіційним статусом у радянських та пострадянських каталогах. Ревізія атрибуцій у НМ ККГ базується на принципі «біографічного детермінізму» – детальному дослідженні місця народження, навчання та, що найважливіше, візуальної мови художника, яка неминуче вбирає в себе ландшафтні та світлові характеристики рідного середовища.

Одним із найбільш репрезентативних кейсів у цьому контексті є творчість Іллі Рєпіна. Мистецтвознавці національного музею акцентують на тому, що попри навчання в Петербурзькій академії, Рєпін залишався тісно пов'язаним із Чугуєвом та козацьким корінням. Його звернення до української тематики («Вечорниці», «Запорожці...»), серія портретів земляків не було «етнографічною цікавістю» стороннього спостерігача, а виступало формою самоідентифікації. Уточнення атрибуції Рєпіна як українського митця, що працював у межах імперської академічної системи, дозволяє змінити ракурс сприйняття його робіт у фондах НМ ККГ, виокремивши в них специфічну емоційну вітальність, притаманну українському бароковому світовідчуттю.

Аналогічній реконтекстуалізації потребує постать Архипа Куїнджі. Його унікальний люмінізм, що став революційним для малярства XIX століття, є прямим відображенням світло-повітряного середовища Північного Приазов'я. Для Національного музею «Київська картинна галерея» Куїнджі є знаковою постаттю не лише через

його художню майстерність, а й через трагічний сучасний контекст Маріуполя. Визнання його української ідентичності (що вже офіційно підтримано такими інституціями, як The Met) є перемогою наукової достовірності над імперською монополією. Аналіз його полотен («Місячна ніч на Дніпрі» та інші варіанти) у межах нашого дослідження доводить, що його колористика є генетично пов'язаною з українською традицією декоративізму та глибокого відчуття природи як сакрального простору.

Не менш важливим є питання атрибуції марин Івана Айвазовського. Тривале позиціонування його виключно як «російського мариніста» ігнорувало його вірменське походження та нерозривний зв'язок із Кримом. В умовах тимчасової окупації півострова, експонати музею образотворчого мистецтва, що належать пензлю Айвазовського, стають символічними «архівними пам'яті» про український Крим. Наукова ревізія його творчості в НМ ККГ спрямована на висвітлення його ролі у формуванні південноукраїнської школи пейзажу, де морська стихія розглядається не як імперський форпост, а як вільний простір міжкультурного діалогу.

Методологія атрибутивної регенерації, що впроваджується в НМ ККГ, включає декілька етапів:

Архівний етап: пошук документів, що підтверджують самоідентифікацію митця та його зв'язки з українським середовищем.

Стилістичний етап: виявлення у візуальній структурі твору ознак національної школи (колот, композиційні схеми, світлові ефекти).

Легітимізаційний етап: внесення змін до музейних паспортів, етикеток та цифрових баз даних, що супроводжується публічними науковими дискусіями.

Відновлення історичної справедливості через атрибуцію безпосередньо впливає на ринкову та культурну вартість творів. Експонат, що повертає собі національне ім'я, починає «говорити» іншою мовою, стаючи частиною національного міфу, а не безликим елементом імперської колекції. Таким чином, діяльність Національного музею «Київська картинна галерея» у сфері ревізії авторства є фундаментом для всієї подальшої стратегії світової репрезентації. Без чітко верифікованої ідентичності міжнародні виставки втрачають свій головний сенс – утвердження України як самодостатнього суб'єкта світової історії мистецтва.

Варто наголосити, що атрибутивна регенерація – це не «переписування історії», а її очищення від колоніальних спотворень. Це наукова праця,

яка дозволяє перетворити національний музей на живий організм, що не лише береже минуле, а й активно формує майбутнє візуальної культури України.

Досліджуючи механізми ідеологічної апропріації, слід звернути увагу на роль Петербурзької академії мистецтв як централізуючого інституту, що виконував функцію «нівелятора» національних особливостей. Для експонатів музею образотворчого мистецтва, які походять з XIX століття, характерною є дихотомія між академічним вишколом та внутрішньою інтенцією митця. У контексті діяльності Національного музею «Київська картинна галерея» наукова ревізія спрямована на виявлення саме тих «стилістичних зламів», де крізь канонічну манеру проступає національний темперамент.

Зокрема, розглядаючи творчість Миколи Ге, чії роботи посідають вагомe місце в експозиції НМ ККГ, ми бачимо необхідність перегляду його ідентичності не лише через біографічний зв'язок із Чернігівщиною (хутір Іванівський), а й через специфічний етико-філософський вектор його пізньої творчості. Його «Страсний цикл» та пізні портрети за своєю експресивністю та духовним напруженням суттєво дисонують із раціоналізмом російського академізму, тяжіючи до європейського експресіонізму та української кордоцентричної традиції. Атрибутивна регенерація в даному випадку полягає у визнанні Ге як митця, що сформував особливий тип інтелектуального малярства, глибоко вкоріненого в український духовний ландшафт.

Окремого ґрунтовного аналізу потребує феномен «південної школи», представленій в колекції роботами учнів та послідовників А. Куїнджі та К. Костанді. Тут атрибутивна ревізія виходить за межі персоналій і стосується цілих художніх течій. Ми обґрунтовуємо, що так званий «південноросійський імпресіонізм» є термінологічною пасткою. Насправді мова йде про самобутню українську школу сонячного малярства, де колір і світло функціонують за іншими законами, ніж у «сірому» тональному живописі північних центрів імперії. Експонати музею, що репрезентують цей напрям, демонструють вітальність, відкритість та особливий пантеїзм, що є прямим генетичним кодом українського світосприйняття.

Крім того, наукова новизна нашого підходу в межах Національного музею «Київська картинна галерея» полягає у залученні методів техніко-технологічної експертизи для підтвердження атрибуційних гіпотез. Дослідження пігментів, ґрунтів та фактури мазка дозволяє виявити спільні технологічні риси, притаманні київській чи одеській шко-

лам, що стає вагомим аргументом у дискусіях із прихильниками імперського канону. Таким чином, атрибутивна регенерація трансформується у доказову базу, де кожен мікрокракелюр на полотні працює на відновлення історичної правди.

Важливо також артикулювати проблему «подвійної ідентичності» митців-емігрантів, чії твори представлені в секції мистецтва початку ХХ століття. Ревізія їхніх біографій у музейних реєстрах дозволяє простежити, як українське коріння впливало на західноєвропейські авангардні течії. Це перетворює національний музей на глобальний навігатор, що пов'язує локальну традицію із загальносвітовим художнім процесом, нівелюючи посередницьку роль імперського центру.

Трансформація Національного музею «Київська картинна галерея» із традиційної консервативної установи в проактивного суб'єкта міжнародного культурного поля знайшла своє найбільш яскраве втілення у реалізації масштабних виставкових проєктів у Швейцарії протягом 2022–2023 років. У межах нашого дослідження ми розглядаємо ці проєкти не просто як тимчасові закордонні експозиції, а як складну мистецтвознавчу стратегію «виставкової евакуації», що поєднала у собі фізичне збереження експонатів музею образотворчого мистецтва та їхню семантичну деколонізацію на світовій арені.

Центральним кейсом цього дослідження є проєкт «Народжені Україною» (Born in Ukraine), реалізований у партнерстві з Художнім музеєм Базеля (Kunstmuseum Basel). Наукова новизна цієї ініціативи полягала у принциповій відмові від репрезентації українського мистецтва як «регіонального відгалуження» імперського канону. Кураторська група НМ ККГ здійснила радикальний крок: 125 творів із музейного зібрання були представлені західному глядачеві через призму їхнього українського походження та ментального зв'язку з національною культурою.

Мистецтвознавчий аналіз базильської експозиції дозволяє стверджувати, що вибір творів Д. Левицького, В. Боровиковського, І. Репіна та М. Ге мав на меті деконструювати міф про «російськість» цих майстрів у свідомості європейського соціуму. Кожне полотно в залах Kunstmuseum Basel функціонувало як візуальний аргумент на користь автономності української художньої школи. Важливо підкреслити, що статус національного музею як гаранта автентичності дозволив швейцарській стороні прийняти нові атрибуційні дані, що стало прецедентом легітимізації українського мистецтвознавчого дискурсу на інституційному рівні світового масштабу.

Другим етапом світової репрезентації став проєкт «Від сутінків до світанку» (From Dusk to Dawn), реалізований у Женеві (Musée Rath). Якщо базильська виставка зосереджувалася на персоналіях та ідентичності, то женевський проєкт апелював до глибинної семіотики світла. Ми аналізуємо цю виставку як складну метафору стійкості, де світлотіньові ефекти у творах класичного малярства (зокрема А. Куїнджі та І. Айвазовського) трактувалися як візуальний код непереможності життя над деструкцією війни. Це дозволило трансформувати експонати музею образотворчого мистецтва у медіатори між історичним минулим України та її трагічним сьогоденням.

Ефективність цих стратегій репрезентації базувалася на концепті «інституційної автономії», про який ми згадували у методологічній частині. Здатність керівництва НМ ККГ самостійно ініціювати переговори з провідними музеями Європи та забезпечувати юридичні гарантії повернення творів (State Guarantees) вивела установу на рівень повноправного партнера світової музейної спільноти. Ми стверджуємо, що такий формат «відкритої евакуації» є значно ефективнішим за пасивне перебування творів у закритих фондах, оскільки він забезпечує:

Інтелектуальний захист: твір стає відомим широкому загалу, що унеможливує його безслідне зникнення або незаконну апропріацію.

Наукову апробацію: вихід у європейський науковий простір стимулює дискусії про ідентичність митців, де українські аргументи отримують міжнародну верифікацію.

Політичну суб'єктність: виставка класичного мистецтва високого рівня демонструє глибину європейського коріння України, нівелюючи пропагандистські нарративи агресора.

Окремої уваги заслуговує видавнича діяльність, що супроводжувала виставки. Каталог, виданий німецькою, французькою та англійською мовами, став фундаментальною базою для подальшої ревізії світових музейних реєстрів. Ми розглядаємо ці видання як письмові маніфести атрибутивної регенерації, що зафіксували суб'єктність Національного музею «Київська картинна галерея» у глобальній науковій ієрархії.

Таким чином, міжнародні проєкти у Швейцарії продемонстрували нову модель буття музейного предмета – «мобільну ідентичність». Експонат перестає бути статичним артефактом у стінах галереї на Терещенківській; він перетворюється на активного амбасадора національної культури. Це підтверджує нашу тезу про те, що в умовах глобальної кризи національний музей має діяти

як експансивна інтелектуальна сила, що виборює право на власну візуальну історію через пряму присутність у провідних світових центрах мистецтва.

Важливим аспектом світової репрезентації колекції Національного музею «Київська картинна галерея» у Швейцарії стала не лише фізична присутність полотен, а й радикальна зміна їхньої інтерпретаційної рамки. Мистецтвознавча вага проєктів у Базелі та Женеві посилювалася через залучення європейських експертів до дискусії навколо «права на спадщину». Аналіз відгуків у провідних фахових виданнях (як-от *The Art Newspaper* чи локальні швейцарські мистецтвознавчі часописи) свідчить про те, що виставки стали справжнім інтелектуальним відкриттям для західного глядача, який звик сприймати східно-європейське мистецтво крізь монолітну призму «російського авангарду» чи «російського реалізму».

Ми обґрунтовуємо, що кураторська стратегія НМ ККГ базувалася на методі «візуального доказу». Розміщення полотен Іллі Рєпіна поруч із творами європейських сучасників у залах *Kunstmuseum Basel* дозволило виокремити специфічно українську експресію, яку швейцарські критики означили як «емоційну насиченість, що межує з бароковим драматизмом». Це безпосередньо працює на нашу концепцію атрибутивної регенерації: коли твір вилучається з імперського контексту і поміщається в загальноєвропейський, його внутрішні коди стають видимими. Зокрема, у Женеві акцент на люмінізмі Архіпа Куїнджі дозволив провести паралелі з пошуками Вільяма Тернера та Клода Моне, проте з підкресленням унікального «південного» світлового спектра, що є автентичним для українського Приазов'я та Криму.

Окремої уваги заслуговує етичний вимір цих виставок. Ми розглядаємо ці проєкти як форму «культурного свідчення». Наявність у залах музею інформаційних стендів, що розповідали про пошкодження будівлі національного музею на Терещенківській внаслідок ракетного обстрілу 10 жовтня 2022 року, створювала потужний смисловий контраст. Глядач сприймав класичне малярство XIX століття не як «застигле минуле», а як живий, вразливий об'єкт, що потребує захисту сьогодні. Така семіотична трансформація експонатів музею образотворчого мистецтва зробила їх частиною сучасної воєнної історії, де краса полотна виступає протиположністю руйнації.

Наукова новизна нашого аналізу міжнародної діяльності НМ ККГ також полягає у дослідженні

впливу цих виставок на подальшу політику західних музеїв. Саме після успіху «Народжених Україною» у Швейцарії посилювався рух за ревізію метаданих у великих світових зібраннях. Ми стверджуємо, що досвід Київської картинної галереї створив методологічний прецедент: музей із країни, що перебуває в стані війни, не просто просить про прихисток для своїх цінностей, а диктує нові правила академічної етики, вимагаючи визнання своєї суб'єктності.

Процес репрезентації також включав складні освітні програми – лекції, круглі столи та кураторські екскурсії, де співробітники Національного музею «Київська картинна галерея» виступали як ключові спікери. Це дозволило безпосередньо трансливати українську мистецтвознавчу школу, нівелюючи посередництво західних «славістів», які часто продовжують оперувати застарілими імперськими категоріями. Отже, виставкова діяльність у Швейцарії стала потужним актом інтелектуальної деокупації, де кожен повернений у науковий обіг факт біографії митця чи особливості його стилю ставали цеглиною у фундаменті нової будівлі національної художньої історії.

Таким чином, розширений аналіз міжнародних проєктів підтверджує, що світова репрезентація є вищою формою буття музейної колекції в епоху глобальних конфліктів. Вона забезпечує перехід від фізичного виживання до смислового панування, де національний музей утверджується як інституція світового рівня, здатна формувати глобальні культурні наративи.

Дослідження стратегій збереження візуальної ідентичності було б неповним без аналізу матеріально-технічного та інженерного базису, який забезпечує фізичне існування колекції. Ми розглядаємо Національний музей «Київська картинна галерея» не лише як осередок мистецтвознавчої думки, а як складний інженерний об'єкт, що продемонстрував високий рівень «інституційної резильєнтності» в умовах сучасної конвенційної війни. Події 10 жовтня 2022 року, коли будівля музею на Терещенківській, 9 зазнала пошкоджень внаслідок ракетного удару по центру Києва, стали точкою біфуркації, яка підтвердила життєздатність обраної стратегії превентивного захисту.

Наукова новизна нашого підходу до аналізу цього етапу полягає у висуненні тези про «інженерну оборону спадщини». Ми стверджуємо, що в умовах ракетного терору архітектурна оболонка музею перестає бути просто історичною декорацією і перетворюється на активний захисний контур. Пошкодження фасадів, світлових ліхтарів та унікальних дубових дверей будівлі Палацу Тере-

щенок ми класифікуємо як «символічні рани» національної пам'яті, проте відсутність втрат серед основного фонду є прямим результатом фахової прозорливості керівництва. Завчасний демонтаж експозиції та переміщення експонатів музею образотворчого мистецтва у спеціалізовані підземні дериваційні сховища нівелювали руйнівний ефект кінетичної енергії вибуху.

Важливим аспектом інституційної стабілізації стала технологічна модернізація, реалізована за підтримки міжнародних інституцій, зокрема ЮНЕСКО. Ми розглядаємо технічну допомогу – надання потужних генераторів, осушувачів повітря та систем автономного клімат-контролю – не лише як акт солідарності, а як критичний чинник збереження фізико-хімічної цілісності творів малярства. В умовах тривалих блекаутів 2022–2023 років здатність національного музею автономно підтримувати температурно-вологісний режим стала вирішальною для запобігання деградації фарбового шару та дерев'яної основи полотен. Це дозволяє нам визначити «технологічну резильєнтність» як невід'ємну складову загальної стратегії збереження візуальної ідентичності.

Окремої уваги заслуговує трансформація нормативно-правової бази та управлінських алгоритмів. Криза централізованого планування на початку вторгнення змусила музейний менеджмент перейти до моделі проактивної автономії. Ми обґрунтовуємо, що самостійність у прийнятті рішень щодо зміцнення віконних прорізів протиосколкою плівкою, залучення волонтерських груп для термінового закриття контуру будівлі та оперативна взаємодія з КМДА щодо виділення коштів на реставрацію (близько 8 млн грн) є зразком нового типу музейного управління. Такий підхід нівелює бюрократичну інертність і створює умови для швидкої адаптації до динамічних безпекових загроз.

Мистецтвознавча рефлексія процесу відновлення будівлі дозволяє трактувати реставраційні роботи 2023–2024 років як акт інтелектуального ствердження. Відновлення світлових ліхтарів та модернізація залів за європейськими стандартами безпеки свідчать про те, що національний музей не просто лагає діри, а створює інфраструктуру майбутнього. Це корелює з нашою основною тезою про світову репрезентацію: лише технічно досконала та безпечна інституція може виступати надійним партнером для глобальних виставкових обмінів.

Отже, інституційна стійкість НМ ККГ базується на синергії трьох факторів: архітектурної

витривалості пам'ятки, технологічної незалежності енергетичних систем та інтелектуальної автономії менеджменту. Це формує цілісну систему захисту, де кожна технічна деталь – від генератора до броньованої плівки на вікнах – працює на збереження того візуального коду, який ми повертаємо через атрибутивну регенерацію.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що в умовах сучасних екзистенційних викликів діяльність Національного музею «Київська картинна галерея» трансформувалася у багаторівневу стратегію захисту та утвердження національної суб'єктності. Основним результатом наукового пошуку стало обґрунтування концепту «атрибутивної регенерації», яка постає як фундаментальний інструмент відновлення візуальної ідентичності. Ми довели, що ревізія біографічних та стилістичних даних таких постатей, як І. Рєпін, А. Куїнджі та І. Айвазовський, є не просто формальною зміною музейних реєстрів, а актом деколонізації мистецтвознавчої думки, що повертає українську художню школу в її природне загальноєвропейське русло.

Аналіз міжнародних виставкових проєктів у Базелі та Женеві підтвердив життєздатність стратегії «мобільної репрезентації». Ми дійшли висновку, що в період воєнної агресії вихід експонатів музею образотворчого мистецтва у світовий інтелектуальний простір є найбільш ефективною формою їхнього захисту. Це забезпечує не лише фізичну безпеку творів через міжнародні державні гарантії, а й здійснює «семантичне страхування» спадщини: твір, верифікований як частина українського канону на рівні провідних музеїв світу (як от Kunstmuseum Basel чи Musée Rath), стає недосяжним для ідеологічних маніпуляцій агресора.

Дослідження інституційної стійкості НМ ККГ виявило, що фізична резильєнтність архітектурної пам'ятки безпосередньо корелює з якістю музейного менеджменту та технологічною модернізацією. Події жовтня 2022 року продемонстрували перевагу превентивних безпекових протоколів над реактивними діями. Синергія державної підтримки та міжнародної технічної допомоги ЮНЕСКО дозволила музею зберегти стабільність функціонування навіть у пікові періоди енергетичного терору. Це підтверджує нашу тезу, що сучасна музейна інституція має бути автономним та технологічно незалежним суб'єктом, здатним до самостійного прийняття стратегічних рішень.

Підсумовуючи, зазначимо, що роль національного музею у збереженні візуальної ідентичності сьогодні є визначальною для формування національного бренду України. Системне поєднання

наукової ревізії, виставкової дипломатії та інженерної міцності формує нову модель «музею-фортеці» – інтелектуального та матеріального бастиону, що не лише консервує минуле, а й активно виборює право на власне майбутнє у глобальному культурному ландшафті. Таким чином, «атрибутивна регенерація» та «світова репрезентація» постають двома векторами єдиного процесу – повернення України на карту світового мистецтва як самодостатнього, глибокого та резильєнтного суб'єкта.

Перспективи подальших наукових досліджень. Науковий простір, окреслений проблематикою атрибутивної регенерації та світової репрезентації української спадщини, відкриває широкі горизонти для подальших мистецтвознавчих розвідок. Пріоритетним вектором вбачається поглиблене вивчення «біографічних лакун» митців, чия творчість була штучно інтегрована в імперський канон, із залученням раніше недоступних або ігнорованих архівних джерел. Важливим напрямом є розробка методології техніко-технологічної експертизи як доказової бази для підтвердження національних художніх шкіл, що дозволить перевести атрибуційні дискусії у площину верифікованих даних.

Окремого дослідження потребує феномен «цифрової резильєнтності» – створення інтерактивних реєстрів та 3D-архівів колекції Національного музею «Київська картинна галерея», що забезпечить інтелектуальну збереженість фондів у разі фізичних загроз. Також перспективним є аналіз довгострокового впливу «виставкової евакуації» на зміну кураторських стратегій у провідних музеях світу щодо класифікації мистецтва Східної Європи. Вивчення цих аспектів дозволить сформулювати цілісну доктрину культурної безпеки, де національний музей постає не лише як сховище, а як глобальний інтелектуальний суб'єкт, здатний до безперервного відтворення та захисту національних візуальних наративів.

Окремого дослідження потребує феномен «цифрової резильєнтності» – створення інтерактивних реєстрів та 3D-архівів колекції Національного музею «Київська картинна галерея», що забезпечить інтелектуальну збереженість фондів у разі фізичних загроз. Також перспективним є аналіз довгострокового впливу «виставкової евакуації» на зміну кураторських стратегій у провідних музеях світу щодо класифікації мистецтва Східної Європи. Вивчення цих аспектів дозволить сформулювати цілісну доктрину культурної безпеки, де національний музей постає не лише як сховище, а як глобальний інтелектуальний суб'єкт, здатний до безперервного відтворення та захисту національних візуальних наративів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімов Д. І. Маркетингові дослідження та просування художніх творів у маркетингу образотворчого мистецтва. *Культура і сучасність*. 2021. № 1. С. 139–144. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2021.238609>
2. Акімов Д. І. Маркетинг образотворчого мистецтва: від античних часів до артринку XXI століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286879>
3. Акімов Д. І. Маркетингові алгоритми просування мистецького продукту на артринку. *Мистецтвознавчі записки*. 2023. Вип. 43. С. 19–25. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226.2180.43.2023.286830>
4. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»: Закон України від 21.09.1999 № 1068-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text>
5. Закон України «Про музеї та музейну справу»: Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Закон України «Про охорону культурної спадщини»: Закон України від 08.06.2000 № 1805-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
7. Конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту: Гаазька конвенція від 14.05.1954. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text
8. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності: Конвенція ЮНЕСКО від 14.11.1970. URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_186
9. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини: Конвенція ЮНЕСКО від 16.11.1972. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text
10. Кравченко А. Український театральний авангард у просторі музейної комунікації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2023. №3. С. 180–186. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2023.289825>
11. Кравченко А.І. Репрезентація колекції Дніпровського художнього музею порубіжжя XIX–XX століть в експозиційному блоці «Модерн. Авангард. Символізм». *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2024. №1. С. 180–186. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302058>
12. Народжені Україною: альбом-каталог виставки (до 100-річчя заснування Київської картинної галереї) / упоряд. Г. Алавердова, О. Крюкова; за заг. ред. Ю. Вакуленка. Київ: Либідь, 2015. 256 с.
13. Шман С. Музейні колекції як джерельна база експертних досліджень. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. №1. С. 169–173. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277657>
14. Born in Ukraine [Electronic resource] / Kunstmuseum Basel. Exhibition catalogue details. 2022. URL: <https://kunstmuseumbasel.ch>
15. From Dusk to Dawn: Selection from the Kyiv National Art Gallery [Electronic resource] / Musée Rath, Genève. 2023. URL: <https://www.mutualart.com/Exhibition/From-Dusk-To-Dawn/3129523FA4E547EA>
16. ICOM Code of Ethics for Museums [Electronic resource] / International Council of Museums (ICOM). URL: <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/code-of-ethics/>

17. Soshnikov, A. & Shman, S. Musealization of Printed Editions of the Mid-20th Century in the Context of Cultural Heritage Preservation. *Альманах «Культура і сучасність»*. 2024. С. 22-29. DOI: <https://doi.org/10.63009/cac/2.2024.22>
18. Vakulenko Yu. Implementation of Saving Function as the Main Function in Activities of European Visual Arts Museums during World War Two. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*. 2024. № 3. P. 126–132. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2024.313289>
19. Vakulenko Yu. Implementation of the Main Museums’s Functions and Art Projects of the Occupation Authorities in Ukraine from 1941 to 1943. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*. 2024. № 4. P. 231–236. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322883>
20. Vakulenko Yu. Formation of the Museum Collection of the "Kyiv Art Gallery" National Museum: Nationalized Collections. Part 1. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*. 2025. № 2. P. 266–271. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2025.338979>

REFERENCES

1. Akimov D. I. Marketynhovi doslidzhennia ta prosuvannia khudozhnikh tvoriv u marketynhu obrazotvorchoho mystetstva [Marketing Research and Promotion of Artistic Works in Fine Art Marketing]. *Kultura i suchasnist*. 2021. № 1. S. 139–144. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.1.2021.238609> [in Ukrainian].
2. Akimov D. I. Marketynh obrazotvorchoho mystetstva: vid antychnykh chasiv do artrynku XXI stolittia [Marketing obrazotvorchoho mystetstva: vid antychnykh chasiv do artrynku XXI stolittia]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. 2023. № 2. S. 75–80. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286879> [in Ukrainian].
3. Akimov D. I. Marketynhovi alhorytmy prosuvannia mystetskoho produktu na artrynku [Marketingovy alhorytmy prosuvannia mystetskoho produktu na artrynku]. *Mystetstvoznavchi zapysky*. 2023. Vyp. 43. S. 19–25. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.43.2023.286830> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro vyvezennia, vvezennia ta povnennia kulturnykh tsinnosti» : Zakon Ukrainy vid 21.09.1999 № 1068-XIV [Zakon Ukrainy «Pro vyvezennia, vvezennia ta povnennia kulturnykh tsinnosti» : Zakon Ukrainy vid 21.09.1999 № 1068-XIV]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14#Text> [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro muzei ta muzeinu spravu» : Zakon Ukrainy vid 29.06.1995 № 249/95-VR (zi zminamy ta dopovnenniamy) [Zakon Ukrainy «Pro muzei ta muzeinu spravu» : Zakon Ukrainy vid 29.06.1995 № 249/95-VR (zi zminamy ta dopovnenniamy)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
6. Zakon Ukrainy «Pro okhoronu kulturnoi spadshchyny» : Zakon Ukrainy vid 08.06.2000 № 1805-III [Zakon Ukrainy «Pro okhoronu kulturnoi spadshchyny» : Zakon Ukrainy vid 08.06.2000 № 1805-III]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
7. Konventsiiia pro zakhyst kulturnykh tsinnosti u vypadku zbroinoho konfliktu : Haazka konventsiiia vid 14.05.1954 [Konventsiiia pro zakhyst kulturnykh tsinnosti u vypadku zbroinoho konfliktu : Haazka konventsiiia vid 14.05.1954]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_157#Text [in Ukrainian].
8. Konventsiiia pro zakhody, spriamovani na zaboronu ta zapobihannia nezakonnomu vvezenniu, vyvezenniu ta peredachi prava vlasnosti na kulturni tsinnosti : Konventsiiia YuNESKO vid 14.11.1970 [Konventsiiia pro zakhody, spriamovani na zaboronu ta zapobihannia nezakonnomu vvezenniu, vyvezenniu ta peredachi prava vlasnosti na kulturni tsinnosti : Konventsiiia YuNESKO vid 14.11.1970]. URL: https://zakon.cc/law/document/read/995_186 [in Ukrainian].
9. Konventsiiia pro okhoronu vsesvitnoi kulturnoi i pryrodnoi spadshchyny : Konventsiiia YuNESKO vid 16.11.1972 [Konventsiiia pro okhoronu vsesvitnoi kulturnoi i pryrodnoi spadshchyny : Konventsiiia YuNESKO vid 16.11.1972]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text [in Ukrainian].
10. Kravchenko A. Ukrainyskiy teatralnyi avanhard u prostori muzeinoi komunikatsii [Ukrainskyi teatralnyi avanhard u prostori muzeinoi komunikatsii]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*. 2023. №3. S. 180-186. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2023.289825> [in Ukrainian].
11. Kravchenko A.I. Rerezentatsiia koleksii Dniprovskoho khudozhnogo muzeiu porubizhzhia XIX – XX stolit v ekspozitsiinomu blotsi «Modern. Avanhard. Symvolizm» [Rerezentatsiia koleksii Dniprovskoho khudozhnogo muzeiu porubizhzhia XIX – XX stolit v ekspozitsiinomu blotsi «Modern. Avanhard. Symvolizm»]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv : nauk. zhurnal*. 2024. №1. S. 180-186. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302058> [in Ukrainian].
12. Narodzheni Ukrainoiu : albom-kataloh vystavky (do 100-richchia zasnuvannia Kyivskoi kartynnoi halerei) [Narodzheni Ukrainoiu : albom-kataloh vystavky (do 100-richchia zasnuvannia Kyivskoi kartynnoi halerei)] / uporiad. H. Alaverdova, O. Kriukova ; za zah. red. Yu. Vakulenk. Kyiv : Lybid, 2015. 256 s. [in Ukrainian].
13. Shman S. Muzeini koleksii yak dzherelna baza ekspertnykh doslidzhen [Muzeini koleksii yak dzherelna baza ekspertnykh doslidzhen]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. 2023. №1. S. 169-173. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2023.277657> [in Ukrainian].
14. Kunstmuseum Basel. (2022). Born in Ukraine. <https://kunstmuseumbasel.ch>
15. Musée Rath, Genève. (2023). From dusk to dawn: Selection from the Kyiv National Art Gallery. <https://www.mutualart.com/Exhibition/From-Dusk-To-Dawn/3129523FA4E547EA>
16. International Council of Museums. (n.d.). ICOM code of ethics for museums. <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/code-of-ethics/>
17. Soshnikov, A., & Shman, S. (2024). Musealization of printed editions of the mid-20th century in the context of cultural heritage preservation. *Kultura i suchasnist*, 22–29. DOI: <https://doi.org/10.63009/cac/2.2024.22>

18. Vakulenko, Yu. (2024). Implementation of Saving Function as the Main Function in Activities of European Visual Arts Museums during World War Two. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 3, 126–132. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2024.313289>

19. Vakulenko, Yu. (2024). Implementation of the Main Museums' Functions and Art Projects of the Occupation Authorities in Ukraine from 1941 to 1943. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 4, 231–236. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.4.2024.322883>

20. Vakulenko, Yu. (2025). Formation of the Museum Collection of the "Kyiv Art Gallery" National Museum: Nationalized Collections. Part 1. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 266–271. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2025.338979>

Дата першого надходження статті до видання: 17.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

